

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena și Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul acestuia, Placinta Grigorii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iulie 2020, în cauza penală în privința lui

Simon Iurie Xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.04.2015 – 24.01.2020;

Instanță de apel: 24.02.2020 – 08.07.2020;

Instanță de recurs: 04.09.2020 – 27.04.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 24 ianuarie 2020, Simon Iurie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.191 alin.(1) Cod penal, cu încetarea cauzei pe motivul prescrierii termenului de tragere la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată de Racu Constantin împotriva lui Simon Iurie s-a admis în principiu și s-a lăsat spre soluționare în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Simon Iurie, se învinuiește de faptul că la 12 iunie 2005, ora exactă în cadrul urmăririi penale nu a fost posibil de stabilit, având scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, sub pretextul că dorește să irige câmpurile agricole ce-i aparțin, a împrumutat de la cet. Racu Constantin din s. Jevreni r-ul Criuleni, 56 de țevi din zinc pentru irigare cu lungimea de 6 m, la prețul de 900 lei/m, în sumă totală de 50 400 lei și 33 de țevi din aluminiu cu lungimea de 9 m la prețul de 733, 33/m lei, în sumă totală de 24 199,89 lei, după care le-a pus în gaj la banca „Moldova-Agroindbank”, unde, ulterior, din cauza neachitării creditului au fost realizate altei persoane, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu total în sumă de 74 599,89 lei.

Acțiunile inculpatului Simon Iurie au fost calificate conform rechizitoriului, în baza art.190 alin.(4) Cod penal, după indicii calificativi escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere săvârșită în proporții mari.

Prin ordonanța privind modificarea învinuirii în instanța de judecată din 05 decembrie 2019, s-a dispus a modifica în sensul agravării învinuirea lui Simon Iurie,

acuzându-l de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Prima instanță, fără a ține cont de ordonanța de modificarea învinuirii în instanța de judecată, a apreciat ca fiind eronată încadrarea acțiunilor inculpatului, în baza art.190 alin.(4) Codul penal și fără a indica semnele calificative a infracțiunii a constatat că acțiunile inculpatului Simon Iurie urmează a fi supuse încadrării conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(1) Cod penal, după semnele delapidării averii străine, adică însușirea, și anume dispunerea și însușirea ilegală a bunurilor altei persoane de către cel care i-au fost încredințate cu un anumit scop și refuzul de a le restitui, care a produs daune considerabile.

3. Partea vătămată Racu Constantin a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Simon Iurie să fie condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- a menționat că, acuzatorul de stat în cadrul dezbaterilor judiciare, ca și partea vătămată, a susținut încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art.190 alin.(4) Cod penal - după semnele de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acțiuni săvârșite în proporții mari;

- consideră argumentele instanței de fond care au stat la motivarea reîncadrării juridice a acțiunilor inculpatului conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(1) Cod penal, după semnele delapidării averii străine, nefondate și neîntemeiate, or, la faza de urmărire penală și în cadrul dezbaterilor judecătorești sa constatat cu certitudine, că acțiunile lui Simon Iurie au fost îndreptate anume spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane;

- cât privește costul bunurilor sustrase au fost prezentate certificate, care confirmă valoarea bunurilor, însă instanța a ignorat aceste probe pentru a putea legaliza presupusele argumente de recalificare a acțiunilor inculpatului, totodată pe parcursul urmăririi penale și în cadrul judecării cauzei nu o dată a solicitat repunerea sa în drepturi asupra bunurilor ori restituirea în natură a țevilor, la ce inculpatul prin diferite metode caracteristice comportamentului său de înșelăciune a dus în eroare acuzatorul de stat și instanța de judecată;

- la fel, consideră că prima instanță incorect și lipsit de suport legal, a admis în principiu acțiunea civilă, iar asupra cuantumului a lăsat spre soluționare în ordinea procedurii civile;

- acțiunea civilă a fost argumentată, fapt constatat prin conținutul acțiunii civile. Conform art.1398 alin.(1) Cod Civil - cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Reieșind din prevederile art.1422 alin.(1) Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudicial moral(suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral în urma acțiunilor lui Simon Iurie a fost 10 000 lei, care corespunde tuturor suferințelor și retrăirilor pe care le-a suportat pe tot parcursul desfășurării acțiunilor de urmărire penală și judecarea cauzei penale;

- menționează partea vătămată că, până la moment inculpatul nu a restituit

daunele materiale și morale cauzate prin infracțiune, la solicitările de a acționa în repararea prejudiciului Simon Iurie categoric refuză, prin ce încă o dată cauzează suferințe psihice, prin urmare consideră necesară dispunerea încasării forțate pe cale judecătorească a mijloacelor bănești, cheltuieli suportate în urma acțiunilor lui Simon Iurie;

- ținând cont de practica CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral (Opinia comună privind satisfacția echitabilă / Buletinul CSJ a RM (-9/24, 2012) cât și de prevederile art.1432 Cod civil, conform căruia, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, (dacă vinovăția este condiție a răspunderii) și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța judecătorească, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul (locul, timpul, vârsta, etc.), precum și statutul social al persoanei vătămate. Mărimea prejudiciului moral nu depinde de mărimea prejudiciului material;

- consideră că, admiterea acțiunii civile în principiu și lăsarea spre examinare în ordinea procedurii civile, îl obligă încă odată să treacă prin organele de drept și judecată, care după părerea sa au tergiversat neîntemeiat examinarea cauzei o perioadă de 7 ani. Totodată, solicită repunerea sa în dreptul constituțional asupra proprietății private, or, în final inculpatul este liberat de răspunderea penală, iar dreptul părții vătămate la un proces penal echitabil este flagrant încălcat;

- în atare circumstanțe, consideră că Judecătoria Criuleni incorect a respins acțiunea civilă, iar pedeapsa penală aplicată inculpatului este prea blândă.

3.1. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Simon Iurie să fie condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, precum și cu dispunerea admiterii acțiunii civile, încasând de la inculpatul Simon Iurie prejudiciul material cauzat în beneficiul părții vătămate Racu Constantin în mărime de 620 200 lei.

În motivarea cerințelor sale acuzarea a invocat următoarele aspecte:

- având în vedere faptul că prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 s-au modificat prevederile art.190 în dispoziția alineatului (1), unde, textul „înșelăciune sau abuz de încredere" se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic), actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile" acțiuni ale inculpatului care au fost investigate și descrise în ordonanța de punere sub învinuire, iar ulterior și în rechizitoriul din 26.06.2015, a fost modificată în sensul agravării învinuirii lui Simon Iurie, după cum urmează:

La 12 iunie 2005, Simon Iurie, având scopul dobândirii ilicite prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul că dorește să irigheze câmpurile agricole ce-i aparțin, a însușit de la cet.

Racu Constantin din s. Jevreni r-ul Criuleni, 56 de țevi din zinc pentru irigare cu lungimea de 6 metri, la prețul unui metru de 900 lei, în sumă totală de 302 400 lei și 33 de țevi din aluminiu cu lungimea de 9 metri la prețul unui metru de 733, 33 lei, în sumă totală de 217 800 lei, după care știind cu certitudine că nu-i aparțin și dorind să obțină un credit în condiții avantajoase, le-a pus în gaj la banca „Moldova-Agroindbank” cu sediul în or. Criuleni, unde ulterior din cauza neachitării creditului au fost realizate altei persoane, cauzându-i astfel părții vătămate un prejudiciu total în sumă de 620 200 lei. Astfel, Simon Iurie, prin acțiunile sale intenționate, după indicii componentei de infracțiune a comis escrocheria - adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari”, infracțiune prevăzută de art.190 alin.(5) din Codul penal;

- a menționat că, la adoptarea sentinței prima instanță conform prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, urma să aprecieze fiecare probă prezentată de către acuzatorul de stat din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei și să adopte o hotărâre bazată pe lege;

- acuzarea consideră că la faza de urmărire penală cât și în instanța de judecată au fost prezentate suficiente probe care confirmă faptul comiterii infracțiunilor de către inculpatul Simon Iurie și astfel sentința judecătorească este contestată pe motivul ilegalității ei;

- mai menționează procurorul că, fiind recunoscut și audiat în calitate de bănuit, învinuit și inculpat pe cazul dat Simon Iurie a recunoscut că a primit de la partea vătămată Racu Constantin țevile indicate în actul de învinuire, nu le-a restituit înapoi, dar nu recunoaște că au fost puse în gaj de pentru a obține un credit în condiții avantajoase;

- În final, acuzatorul de stat consideră că prima instanță a adoptat o hotărâre ilegală, care urmează a fi casată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iulie 2020, au fost admise apelurile, casată total sentința, inclusiv din oficiu, în temeiul art.409 alin.(2) Cod de procedură penală cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Simon Iurie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Racu Constantin către Simon Iurie privind repararea prejudiciului material și moral a fost admisă parțial și s-a dispus a încasa din contul inculpatului Simon Iurie în beneficiul părții vătămate Racu Constantin suma de 178 000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material cauzat. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță a constatat în mod eronat necesitatea recalificării acțiunilor inculpatului Simon Iurie din art.190 alin.(4) Cod penal în baza art.191 alin.(1) Cod penal. Instanța de apel a constatat că prima instanță nu a aplicat corect prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală și a dat o apreciere improprie probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Instanța de apel, ținând cont de prevederile art.27, 99-101 ale Codului de

procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, le-a dat o apreciere proprie, prin prisma pertinentei, concludentii, utilității și veridicității lor, care în ansamblu lor confirmă dovedită vinovăția inculpatului Simon Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Instanța de apel apreciind probele pe cauza penală din punct de vedere al pertinentei, concludentii, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând concomitent argumentele din rechizitoriu în raport cu probele cercetate în cadrul ședinței de judecată s-a dovedit cu certitudine că Simon Iurie, la 12 iunie 2005, ora exactă în cadrul urmăririi penale nu a fost posibil de stabilit, având scopul dobândirii bunurilor altei persoane, prin inducere în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, sub pretextul că dorește să irige câmpurile agricole ce-i aparțin, a împrumutat de la cet. Racu Constantin din s. Jevreni r-ul Criuleni, 56 de țevi din zinc pentru irigare cu lungimea de 6 m, la prețul de 2 000 lei bucata, în sumă totală de 112 000 lei și 33 de țevi din aluminiu cu lungimea de 9 m la prețul de 2 000 lei bucata, în sumă totală de 66 000 lei, după care le-a pus în gaj la banca „Moldova-Agroindbank”, unde, ulterior, din cauza neachitării creditului au fost realizate altei persoane, cauzându-i astfel, părții vătămate un prejudiciu total în sumă de 178 000 lei.

În continuare, instanța de apel a constatat că acțiunile intenționate ale inculpatului corect au fost calificate de către acuzatorul de stat în baza prevederilor art.190 alin.(5) Codul penal, după indicii componente de infracțiune escrocheria - „adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari”. Și în mod eronat instanța de fond a încadrat acțiunile inculpatului Simon Iurie în baza prevederilor art.191 alin. (1) Cod penal - după semnele delapidării averii străine, „adică însușirea, și anume dispunerea și însușirea ilegală a bunurilor altei persoane de către cel care i-au fost încredințate cu un anumit scop și refuzul de a le restitui, care a produs daune considerabile”.

Instanța de apel a conchis că, pe dosar sunt administrate suficiente probe, care coroborând între ele, în cumul confirmă pe deplin vina inculpatului, iar utilitatea și veridicitatea acestora nu trezește îndoieli în instanța de apel, coroborând inclusiv cu declarațiile părții vătămate și a martorilor nominalizați și prin materialele dosarului care mai sus destul de amănunțit au fost menționate.

Analizând materialele cauzei penale, instanța de apel a ajuns la concluzia fermă că în acțiunile inculpatului Simon Iurie se regăsesc semnele calificative ale infracțiunii de prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal și a fost demonstrată indubitabil vinovăția inculpatului, acesta fiind susceptibil de a fi supus răspunderii și pedepsei penale.

Instanța de apel a reținut declarațiile martorului Cabaniuc Tatiana, care coroborează cu declarațiile martorului Primov Ina care fiind audiată în instanța de fond a declarat că "S.R.L. "Sanlen Grup" în persoana conducătorului Simon Iurie a solicitat un credit de la B.C. "Moldova Agroindbank". În gaj au fost propuse bunuri, inclusiv au fost gajate 300 metri de țevă cu diametrul 100 și 300 metri de țevă cu diametrul de 50. Țevile au fost evaluate la prețul de 33 000. Comunică martorul că contractul de împrumut a fost încheiat în anul 2007. Deoarece creditul nu a fost rambursat, bunurile gajate au fost transmise în posesia băncii, iar ulterior au fost

realizate în vederea stingerii datoriei față de bancă".

Instanța de apel a reținut că, probele analizate demonstrează cu certitudine faptul prezenței laturii obiective a infracțiunii de escrocherie în acțiunile inculpatului Simon Iurie.

Totodată, instanța de apel a stabilit că Simon Iurie nu a contestat sentința primei instanțe adoptată în privința sa, din ce instanța de apel deduce că acest a fost de acord cu faptul că a fost recunoscut culpabil de delapidarea averii străine.

Cu referire la mărimea prejudiciului cauzat părții vătămate Racu Constantin instanța de apel a constatat că, în plângerea adresată organului de urmărire penală, partea vătămată a indicat că prețul unei țevi constituie 2 000 lei bucata. Valoarea totală a prejudiciului cauzat de către Simon Iurie constituie 178 000 lei. Partea vătămată Racu Constantin a confirmat și în ședința de judecată în instanța de apel că a achitat pentru țevi câte 2 000 lei pentru fiecare bucată, însă organul de urmărire penală prin rechizitoriu i-a incriminat lui Simon Iurie cauzarea unui prejudiciu în valoare totală de 74 599,89 lei.

Ulterior, prin Ordonanța privind modificarea învinuirii în instanța de judecată din 05 decembrie 2019, lui Simon Iurie i s-a incriminat cauzarea unui prejudiciu părții vătămate în valoare totală de 620 200 lei. Din explicațiile părții vătămate rezultă că acest prejudiciu a fost calculat în baza certificatului eliberat de S.R.L. "Dami-MB" la data de 04.03.2015 potrivit căruia prețul unei țevi zincate cu lungimea de 6 metri și diametrul de 150 mm constituie 5 416,24 lei, iar prețul unei țevi de aluminiu cu lungimea de 9 metri și diametrul de 120 mm constituie 6 960,00 lei.

Astfel, în lipsa unor date care ar permite instanței de apel să stabilească cu certitudine valoarea țevilor ce aparțin părții vătămate, ținând cont că țevile dobândite ilicit de Simon Iurie nu erau noi, de declarațiile părții vătămate Racu Constantin și a martorilor Vdovicenco Vasile și Victorov Constantin care în prima instanță au comunicat că bunurile au fost vândute la prețul de 2 000 lei bucata, instanța de apel va lua la baza această sumă considerând constatat cauzarea unui prejudiciu părții vătămate în mărime de 178 000 lei.

Potrivit art.126 alin.(1¹) Cod de procedură penală, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Simon Iurie a dobândit ilicit țevile de la Racu Constantin la data de 12.06.2005. Prin Hotărârea de Guvern nr. 1083 din 01.10.2004 a fost aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2005, în mărime de 1 385 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Respectiv, prejudiciul cauzat părții vătămate Racu Constantin în mărime de 178 000 lei constituie proporții deosebit de mari, valoarea prejudiciului depășind 40 de salarii medii lunare la etapa anului 2005 ($40 \times 1385 = 55\,400$ lei).

Instanța de apel mai reține că, art.126 alin.(1) Cod penal în redacția anului 2005, când a fost comisă fapta ilicită stabilea că se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor dobândite care la momentul săvârșirii infracțiunii depășește 5000 unități convenționale de amendă. Astfel, $5000 \times 20 = 100\,000$ lei. Respectiv, prejudiciul cauzat de Simon Iurie părții vătămate Racu Constantin poate fi considerat

ca fiind în proporții deosebit de mari chiar și prin prisma legii penale în redacția anului 2005.

4.2. Instanța de apel, la individualizarea pedepsei penale în privința inculpatului Simon Iurie, a acordat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75 Cod Penal, precum și a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Circumstanțe care ar agrava sau atenua răspunderea penală a inculpatului Simon Iurie instanța de apel nu a constatat.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, că infracțiunea comisă de inculpatul Simon Iurie prevăzută la art.190 alin.(5) Cod penal, face parte din categoria celor deosebit de grave, de faptul că acesta, potrivit revendicării, anterior nu a fost atras la răspundere penală pentru săvârșirea de infracțiuni, de faptul că Simon Iurie nu se află la evidență medicului narcolog și nici psihiatru.

Instanța de apel consideră, că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală dată în privința inculpatului Simon Iurie poate fi atins prin stabilirea pedepsei în limita prevăzută de sancțiunea art.190 alin.(5) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 5 (cinci) ani.

De asemenea, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, a conchis că pedeapsa stabilită și aplicată inculpatului în acord cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Potrivit textului apelului înaintat de acuzatorul de stat și de partea vătămată Racu Constantin, aceștia au solicitat inclusiv admiterea acțiunii civile și încasarea din contul inculpatului Simon Iurie în folosul părții vătămate Racu Constantin a prejudiciului material și moral.

4.3. Instanța de apel a constatat că, partea vătămată Racu Constantin a depus cerere de a fi recunoscută în calitate de parte civilă și prin acțiunea civilă a solicitat să fie încasat de la Simon Iurie în beneficiul său prejudiciul material în sumă de 620 200 lei și prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

În cadrul examinării cauzei, instanța de apel a stabilit că părții vătămate ia fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 178 000 lei.

Respectiv, instanța de apel a dispus de a încasa din contul lui Simon Iurie în beneficiul părții civile Racu Constantin suma de 178 000 lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material cauzat.

Totodată, instanța de apel a notat că Racu Constantin este îndreptățit de a pretinde compensarea bănească a valorii bunurilor de care a fost deposedat, nu și compensarea prejudiciului moral.

5. Avocatul Placinta Grigorii în numele inculpatului, în temeiul pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs decizia și solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale invocă că, instanța de apel în motivarea deciziei sale s-a referit la declarațiile părții vătămate detaliat și a martorilor acușării, însă fără a da aprecieri la justa lor valoare.

În continuare, reține că prin declarațiile părților indicate se confirmă faptul că Simon Iurie a luat țevile în litigiu de la partea vătămată Racu Constantin și nu le-a restituit la timp. Astfel, Racu Constantin a solicitat și paguba morală de 10 000 lei, or cum de înțeles faptul că Racu Constantin având recipisă de la Simon Iurie privind împrumutul țevilor timp de 3 ani, nu s-a folosit de dreptul său de a se adresa în judecată către Simon Iurie, pentru a fi obligat să întoarcă bunurile, însă tocmai peste 10 ani s-a adresat la procuratură.

De asemenea, relevă că instanța de apel analizând probele urma să constate divergențele apărute privind procurarea țevilor, precum și cuantumul prejudiciului material cauzat.

A mai explicat că, instanța de apel neîntemeiat a reținut ca fiind veridice declarațiile părții vătămate, precum că ultimul a procurat o țeavă la preț de 2 000 lei.

În final, a conchis că instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia că inculpatul Simon Iurie a comis infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal.

5.1. Inculpatul Simon Iurie, în temeiul pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia instanței de apel și solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, nu este de acord cu cuantumul prejudiciului material stabilit, precum și cu proporțiile deosebit de mari reținute de către instanța de apel. Consideră că, în speță nu sunt prezente elementele componente de infracțiune prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal, dar și faptul că este expirat termenul de prescripție.

6. Asupra recursului a prezentat referință partea vătămată Racu Constantin care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale. Mai mult, a evidențiat că este regretabil faptul că inculpatul Simon Iurie nici la etapa actuală nu a conștientizat faptele sale infracționale.

7. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Analizând recursurile declarate de către inculpatul Simon Iurie și de către avocatul acestuia, Placinta Grigorii, instanța de recurs constată că sunt bazate pe aceleași temeiuri, fiind invocate în principiu aceleași argumente, prin urmare asupra acestora Colegiul penal lărgit se va expune concomitent.

Colegiul penal reține că, în susținerea recursurilor s-au invocat pct.6), 10) și

12) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, potrivit căroră hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, precum și când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Conform art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate. Conform art.8 Cod penal, caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform art.10 alin.(1) și (2) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Potrivit art.385 alin.(1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Din textul art.394 alin.(1) pct.1), 2), alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art.art.384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (Hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3, 39, 41).

Mai mult, Colegiul penal lărgit reține că, în cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. Învinuirea se consideră mai gravă când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale,

diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (Hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3, 23, 39, 41).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, prima instanță (pct. 1., 2. din decizie):

a) nu a judecat cauza în raport cu circumstanțele concrete în fapt și în drept, imputate inculpatului prin ordonanța de modificare a învinuirii în instanța de judecată din 05 decembrie 2019, potrivit descriptivului cărei acțiunile ultimului au fost încadrate în baza art.190 alin.(5) Cod penal (vol. 2, f.d.7).

Or, prima instanță nu s-a pronunțat sub nici o formă asupra particularităților menționate, inclusiv coroborate cu prevederile art.8 și 10 Cod penal;

b) în descriptivul sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că inculpatul:

„*Simon Iurie, se învinuiește de faptul că la 12 iunie 2005 ora exactă în cadrul urmării penale nu a fost posibil de stabilit, având scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane ...*”, deci, fiind prezente elementele doar a unei sentințe de achitare. Însă, prin dispozitiv, a hotărât neclar și divergent condamnarea inculpatului pe art.191 alin.(1) Cod penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază că prima instanță nu a respectat dispozițiile art.394 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, potrivit art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. În conformitate cu prevederile art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Din textul art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concluzenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Potrivit art.8 și 10 alin.(2) Cod penal, legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. În corespundere cu art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se

pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel).

Analizând textul deciziei contestate, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate și în acest context ține să menționeze următoarele:

a) Cu referire la obiectul material al infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, infracțiune reținută de către instanța de apel ca fiind săvârșită de către inculpatul Simon Iurie, instanța de recurs atestă că concluziile instanței de apel nu cuprind un substrat factologic, având la bază doar probe indirecte și intermediare. Or, nu pot fi reținute constatările instanței de apel în privința cuantumului prejudiciului material cauzat părții vătămate și anume, *„în lipsa unor date care ar permite instanței de apel să stabilească cu certitudine valoarea țevilor, ținând cont de faptul că țevile nu erau noi, de declarațiile părții vătămate și a martorilor care în instanța de fond au comunicat că bunurile au fost vândute la prețul de 2 000 lei bucata, instanța de apel va lua la bază această sumă ...”*. Mai mult, inculpatul contestă cuantumul prejudiciului material cauzat părții vătămate Racu Constantin, stabilit de către instanța de apel în temeiul declarațiilor părților interesate;

b) Cu referire la latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, instanța de recurs reține că pentru a încadra acțiunile inculpatului Simon Iurie în baza art.190 Cod penal, instanța de apel urma să argumenteze și să evidențieze care probe confirmă faptul că inculpatul încă de la momentul intrării în folosință a țevilor, urmărea scopul de a le pune în gaj și nu avea intenția să le înapoieze. Or, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată conform art.190 Cod penal doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special - a scopului de cupiditate.

Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a dat apreciere declarațiilor martorilor, precum și procesului-verbal de examinare a documentelor din 09.07.2014, din care rezultă că în iunie 2005 au fost transmise țevile pentru irigarea câmpurilor agricole, iar în februarie 2007 inculpatul Simon Iurie a garantat rambursarea împrumutului printr-un gaj format din țevile aflate în litigiu. Astfel, instanța de apel a omis să se expună asupra faptului că inculpatul Simon Iurie a folosit țevile aproximativ timp de 2 ani, potrivit înțelegerii stabilite cu partea vătămată Racu Constantin, fapt care trezește semne de incertitudine privind existența scopului special – de cupiditate, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri;

c) instanța de apel a aplicat norma materială prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal în vigoare la data emiterii deciziei, însă a omis că fapta a avut loc în iunie 2005 și nu a făcut referire la prevederile art.10 Cod penal.

d) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete și esențiale, de fapt și de

drept indicate în învinuire.

Or, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, concluziile instanțelor de fond formulate în hotărâri, poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Tot în acest context, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

Din circumstanțele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel deficitar și-a motivat soluția, încălcând prevederile art.414, 496-499 Cod de procedură penală, prin ce s-au comis erori de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlătore erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod

de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.7 al prezentei decizii.

Totodată, din motiv că decizia instanței de apel a fost casată total, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, Colegiul penal lărgit nu se va expune referitor la temeiul de casare prevăzut de pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, invocat de avocatul Placinta Grigorii în numele inculpatului, instanța de apel urmând să țină cont de argumentele respective.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul acestuia, Placinta Grigorii, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iulie 2020, în cauza penală în privința inculpatului Simon Iurie Xxx și dispune rejudecarea cauzei, de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 01 iulie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion